In het kader van toegankelijkheid zijn de foto's in deze aanvraag voorzien van audiodescriptie. Klik op het luidspreker icoontje om de beschrijving te beluisteren. Wil je dat de hele aanvraag wordt voorgelezen, kan gratis ondersteunende software voor visueel beperkten worden gedownload op nvaccess.org

"TERWIJL DE BERG ZICHZELF BLIJFT, MOET ELKE PANTERWELP HET BOS OPNIEUW ONTDEKKEN."

- Koerdisch spreekwoord

INLEIDING

Theater RAST is ontstaan omgeven door organisaties als Cosmic, Made in da Shade en De Nieuw Amsterdam. Wij zijn het oudste nog bestaande multiculturele, allochtone, medelander-, interculturele, cultureel diverse, inclusieve – om maar wat beleidskwalificaties door de jaren heen te geven – gezelschap van Nederland. RAST is in 2000 opgericht door Gert de Boer, Şaban Ol en Celil Toksöz. Tot op heden bestaat de artistieke leiding uit Şaban en Celil. Maar daar gaat verandering in komen. Halverwege het komende kunstenplan wordt het stokje overgenomen. Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van intensieve gesprekken over de overdracht. Gesprekken over wat de kern van ons gezelschap is, vanuit welke urgentie er gemaakt wordt, welke signatuur behouden blijft en waar er frisse nieuwe invloeden zullen komen. Daaruit is onder meer deze aangescherpte, gezamenlijke missie gekomen:

De Nederlandse makers van RAST creëren vanuit hun Turks-Koerdische DNA toegankelijke, muzikale theaterproducties over maatschappelijk schurende thema's om bij te dragen aan verbinding in de altijd veranderende samenleving.

RAST heeft zich steeds meer ontwikkeld tot hét huis voor Nederlands-Turkse podiumkunsten, waar makers van verschillende generaties een plek vinden. Dat zal ook in de toekomst zo blijven, maar na pensionering van de huidige artistieke directie zal de jonge generatie het voortouw nemen. De artistieke leiding komt vanaf 1 januari 2027 in handen van Aysegül Karaca en Sidar Toksöz.

GESCHIEDENIS VAN DE ORGANISATIE

- **1980** Bij de progressieve Turkse Arbeiders Vereniging in Nederland (HTIB) wordt toneelgroep El Kapisi actief.
- **1982** Şaban Ol neemt deel aan het theaterproject STIPT - Stichting Interculturele Theaterprojecten – van OC&W voor Turkse theatermakers om zo 'een impuls te geven aan het Turkse (amateur) theater in Nederland'. Hij stroomt door naar de reguliere regie-opleiding.
- **1986** Politiek vluchteling Celil Toksöz komt naar Nederland. Hij volgt de opleiding Theaterdocent aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten.
- **1999** Bij het project Nachtvlinder werken Şaban en Celil voor het eerst samen
- **2000** Oprichting Theater RAST, Maatjes en Afrekening zijn de eerste voorstellingen
- **2003** De cursussen voor jongeren worden gebundeld tot Jong RAST
- **2006** Sivas 93 over de aanval van een islamitisch-fundamentalistische menigte waarbij 33 mensen omkwamen
- **2011** Eleni & Roos gaat in het Nederlands in première, een vertaalde versie zal meer dan 9 jaar spelen
- **2012** Voor het eerst ter wereld wordt Hamlet in de Koerdische taal gespeeld
- **2013** Jong RAST wordt een zelfstandige organisatie onder de naam DEGASTEN
- **2014** Eran Ben-Michaël komt als maker bij RAST. Samen met George Tobal maakt hij onder meer George & Eran lossen de wereldvrede op
- **2016** Mede-oprichter en zakelijk leider Gert de Boer overlijdt
- **2016** George & Eran producties gaat verder als zelfstandige stichting
- **2017** Theaterversie van de documentaire Bloedbroeders van Sinan Can over de Armeense genocide
- **2018** Ada Ozdogan wordt nieuwe maker en regisseur bij RAST, ze maakt onder andere De Rode Klauw en Dubbelgangers
- **2019** Ayşegül Karaca wordt bij Storytelling Centre Amsterdam geregisseerd door Celil, RAST stapt in als coproducent
- **2019** Tosca wordt gemaakt in een schuilkelder in Istanbul, omdat de coproducenten in Diyarbakir van overheidswege uit hun functie zijn ontheven
- **2020** Ada Ozdogan maakt voor 20 jaar RAST Le Souterrain samen met Sidar Toksöz, Momo Samwel en Denzel Goudmijn
- **2023** Grace wordt genomineerd voor de BNG Bank Theaterprijs
- **2024** Ferhat Kaplan komt als urban talent bij RAST en speelt Bergen Verzetten op Oerol
- **2025** Ada stroomt door naar grotere gezelschappen als Het Nationale Theater en Het Zuidelijk Toneel
- **2027** Artistieke leiding gaat over naar Ayşegül Karaca en Sidar Toksöz

OVER DE OPVOLGING

Om de kern van RAST weer goed scherp te stellen, vonden er niet enkel gesprekken samen tussen de huidige en aankomende artistiek leiders. We hebben daarnaast input gevraagd van nauw betrokken makers als Meral Polat (die in 2026 / 2027 een verdiepingsslag zal maken in het communitywerk van RAST) en Momo Samwel (terugkerend schrijver bij RAST).

Bijna alle makers van RAST hebben een Turkse of Koerdische achtergrond. Dit zie je terug in de keuze van de opvolgers: het Turkse DNA blijft behouden met Ayşegül en het Koerdische met Sidar. Toch lezen we nu een belangrijke verschuiving in perspectief in de aangescherpte missie: het gaat over *Nederlandse makers* in plaats van *Turks-Nederlands*. Sidar Toksöz: "Ik wil geen plek meer bevechten, onze generatie is nu eenmaal gewoon hier, deal with it." Wel zullen maatschappelijke schurende thema's die herkenbaar of confronterend zijn voor mensen met mediterrane en/of Midden-Oosterse achtergrond aan bod blijven komen. Een andere toevoeging in de missie is het woord *toegankelijk*. RAST blijft zich inzetten om de diversiteit van verhalen uit de samenleving naar het podium te brengen en daarmee een breed publiek aan te spreken. Daarin geven we nog steeds voorkeur om zware onderwerpen niet te zwaarwichtig te brengen en van voldoende humor en luchtigheid te voorzien. Daarnaast verwijst *toegankelijk* naar de ambitie om mensen met een beperking meer toegang te geven tot theater. Ayşegül Karaca heeft zelf maar 20 procent zicht en deze ambitie ligt nauw aan haar hart. Ten slotte zijn het behoud van het transgenerationele karakter van het gezelschap en de terugkerende muzikale component in voorstellingen (hoewel zeer verschillend in soort inzet) van belang.

Onze nieuwe groep makers - Ayşegül, Sidar, Meral - ziet op het gebied van community veel meer ruimte voor co-creatie en meer noodzaak voor wederkerigheid met de directe omgeving. Dit krijgt in de toekomst daarom aanzienlijk sterkere aandacht in de lokale projecten. Zonder de internationale band met Turkije te verliezen, zal het aandeel in het Turks gemaakte voorstellingen die primair voor de markt daar worden gemaakt verminderen.

De huidige en nieuwe artistiek leiders zijn onlangs nog naar Istanbul en Diyarbakir (Koerdisch gebied) afgereisd om te praten over hun urgentie als theatermaker. Meral Uslu volgde hen en maakte deze korte online documentaireproductie, die in januari 2024 is gepubliceerd. (Deze link staat in het formulier) We zouden het waarderen als je deze bekijkt voordat je verder leest.

"TOEGANKELIJKHEID GAAT ZOVEEL VERDER DAN HET BEREIKBAAR MAKEN VAN EEN RUIMTE VOOR ROLSTOELEN, DAN HET MAKEN VAN EEN AUDIODESCRIPTIE, HET GEBRUIK VAN EEN LEESBAARDER FONT OF HET AANNEMEN VAN EEN MEDEWERKER UIT DE DOELGROEP. HET GAAT EROM DAT IEDEREEN, MET OF ZONDER BEPERKING, DE KANS KRIJGT VOLWAARDIG DEEL TE NEMEN AAN DE SAMENLEVING. IK ZIE VOOR RAST HIERIN EEN KANS EN OPGAVE OM HET VOORTOUW TE NEMEN." - Ayşegül Karaca

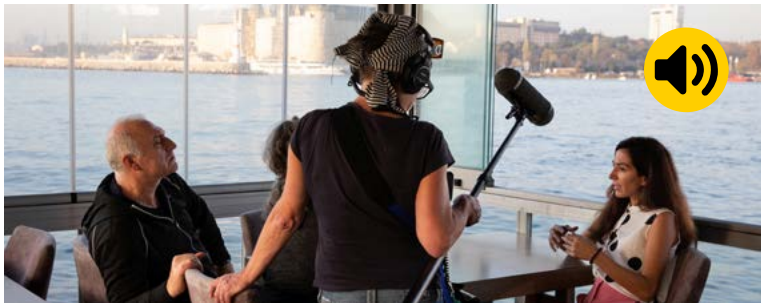
REFLECTIE OP HET HUIDIGE KUNSTENPLAN

RAST kent een succesvolle kunstenplanperiode, ondanks dat het startte met een aantal uitdagingen. Zo zorgde een hersenbloeding bij een van de artistiek leiders voor langdurig verminderde inzetbaarheid. Daarnaast golden er eerst nog veel maatregelen. Echter, doordat RAST in meerdere landen actief was – Nederland, België, Duitsland en Turkije – konden we in covidtijd blijven produceren, aangezien regels en lockdowns regelmatig niet overal hetzelfde waren. Zo haalden we in 2021 en 2022 het dubbele van het beloofde aantal speelbeurten.

Artistiek ging het goed. Afgezien van de productie *Kroniek van een aangekondigde dood* – waarvan vorm en thematiek niet door iedereen werden gewaardeerd – werden alle andere producties positief ontvangen. Zo was er *Een genadeloze god*, waarin een pop de rol vertolkt van Halaç, een soefisticus die echt bestaan heeft en wiens vel levend gestroopt is. Deze voorstelling over het spanningsveld tussen religie en vrijheid van meningsuiting binnen de islam werd door Hein Janssen in de Volkskrant omschreven als "gewaagd en zeker moedig". De stukken *Gif* en *Vals* van Lot Vekemans werden in het kader van uitwisseling van repertoire in coproductie met Stadstheater Istanbul (het ITA van Turkije) onder de titel *Zehir* en *Tuzak* gebracht. *Zehir* bleek een publiekshit en speelt tot vandaag nog steeds.

De buurtprojecten, waarin de band met Amsterdammers aangehaald werd, waren geliefd. Over De Stad Danst met Nicole Beutler Projects zei Gina Miroula (Theaterkrant): "Samen met 25 stadsgenoten wordt er een lofzang aan de natuur gebracht. Het zorgt voor een mooie ronde voorstelling. Samen als een karavaan van saamhorigheid het bos uit." De buurtsoap *Chicken Haalhaal* met *Volksoperahuis* over een kapperszaak die in coronatijd omgebouwd is tot kipafhaal kende meerdere series in Amsterdam en rolde daarna uit naar Purmerend, Almere en Rotterdam. Andere producties waren onder meer *Sinan Eroglu* zingt *Jacques Brel* in het DeLaMar, *Smekelingen* – een samenwerking met De Balie - en *EUS* over het leven van columnist Özcan Akyol. In de 16-delige online serie *STAGES PLACES* onderzochten we hoe theater kan helpen om verhalen te vertellen die grenzen overschrijden en je blikveld verruimen. Filmmaker Job van Aken interviewde theatermakers wereldwijd over hun drijfveren, interesses en inspiratie. Sidar Toksöz deed een onderzoekstraject met Momo Samwel en Denzel Goudmijn in het kader van FPK Nieuwe Makers Covid19.

Toekomstig artistiek leider Ayşegül Karaca gooide hoge ogen met haar voorstelling *Oogentroost*. Hierin vertelt ze haar persoonlijke levenstocht vol huiselijk geweld, slechtziendheid en gevolgen van haar biculturele achtergrond. "Ayşegül Karaca is een onverschrokken vrouw. Een overlevingskunstenaar, die zich noch door een gewelddadige jeugd, noch door een visuele beperking van haar droom heeft laten beroven: te schitteren op een podium. En schitteren doet ze, vooral als ze zingt," schreef Herien Wensink, de Volkskrant. Er verschenen artikelen in de Telegraaf, het Algemeen Dagblad en bladen als OOG. Op televisie kwam ze aan bod bij De Sociëteit en de Nederturken en er kwam een registratie op NPO Ballroom. Gertien Koster, Scènes: "Oogentroost is amusant en ontroerend zonder te spelen op het sentiment." En Margriet Prinssen, Theaterkrant, noteerde "In de voorstelling laveert Karaca behendig tussen confrontaties in de maatschappij en verhalen uit de familiesfeer. Telkens wanneer het sentiment de overhand dreigt te nemen, heeft ze een nuchtere opmerking of ironisch commentaar. Het maakt haar verhaal des te aangrijpender."

Voorlopig hoogtepunt was *GRACE* dat geprogrammeerd stond op Oerol, Over het IJ en in theaters. In deze voorstelling wordt de geschiedenis van het slavernijverleden een kwartslag gekanteld. Hoofdpersonage Grace, zelf ontsnapt aan de gruwelen van de plantage, legt het zo uit: "Als zij het verhaal vertellen zullen zij ons tot slachtoffers maken en zichzelf tot helden. Maar dat is niet de waarheid, dat is niet 'het' verhaal! Wij zijn de helden en zij de onderdrukkers. Ons verhaal is opstand en weerstand." Toenmalig staatssecretaris Gunay Uslu zei in het televisieprogramma Opium over GRACE "Ik denk dat deze voorstelling de geschiedenis een tikkeltje verandert, een bijdrage levert, je anders laat kijken." NRC, Elisabeth Oosterling: "Oerol heeft nu z'n eigen seriemoordenaar, die even charismatisch als gestoord is: Grace, gespeeld door Charlie Chan Dagelet." Vincent Kouters, de Volkskrant: "Het Tarantinoësque wraakepos GRACE is luidruchtig, gewelddadig en hoogst origineel." Job Schuring, Scènes: "De hele cast speelt goed en straalt spelplezier uit." Sander Janssens, Theaterkrant: "Ada Ozdogan en Momo Samwel willen het met hun tekst hebben over het afschudden van achterhaalde perspectieven, nieuwe helden op de sokkels van onze canon hijsen en bovenal een verhaal over liefde vertellen. Grace is een liefdesverhaal 'for the sake of

the narrative', waar bovendien het spel- en schrijfplezier als dikke bloedspetters uit een vers geschoten schouderwond van afspatten." Ada en Momo werden genomineerd voor de BNG Theaterprijs 2023.

Financieel zorgde *GRACE* ervoor dat we het in 2023 iets rustiger aan moesten doen. In 2024 volgen achtereenvolgens *The Returned* (een sciencefictionverhaal over complottheorieën), *De Wraak van A* en Oerol-productie Bergen verzetten. *The Returned* valt nog in de referentieperiode.

VISIE OP TALENTONTWIKKELING

RAST geeft ruimte en begeleiding aan makers met een Nederlands-Turkse achtergrond die afgestudeerd zijn aan kunstvakopleidingen of door de praktijk een vergelijkbaar niveau hebben bereikt. Talenten als Ada Ozdogan, Sinan Eroğlu en Dilan Yurdakul zijn begonnen bij Jong RAST / DEGASTEN en stroomden later door naar RAST. We bieden veelbelovende nieuwe makers een samenwerking in trajectvorm, waarin ze hun artistieke autonomie kunnen ontplooien, met begeleiding van externe coaches en een volwaardige organisatorische ondersteuning. Dit zorgt voor langdurige relaties met de makers, ook na hun traject. In het kunstenplan is Ferhat Kaplan de eerste nieuwe maker.

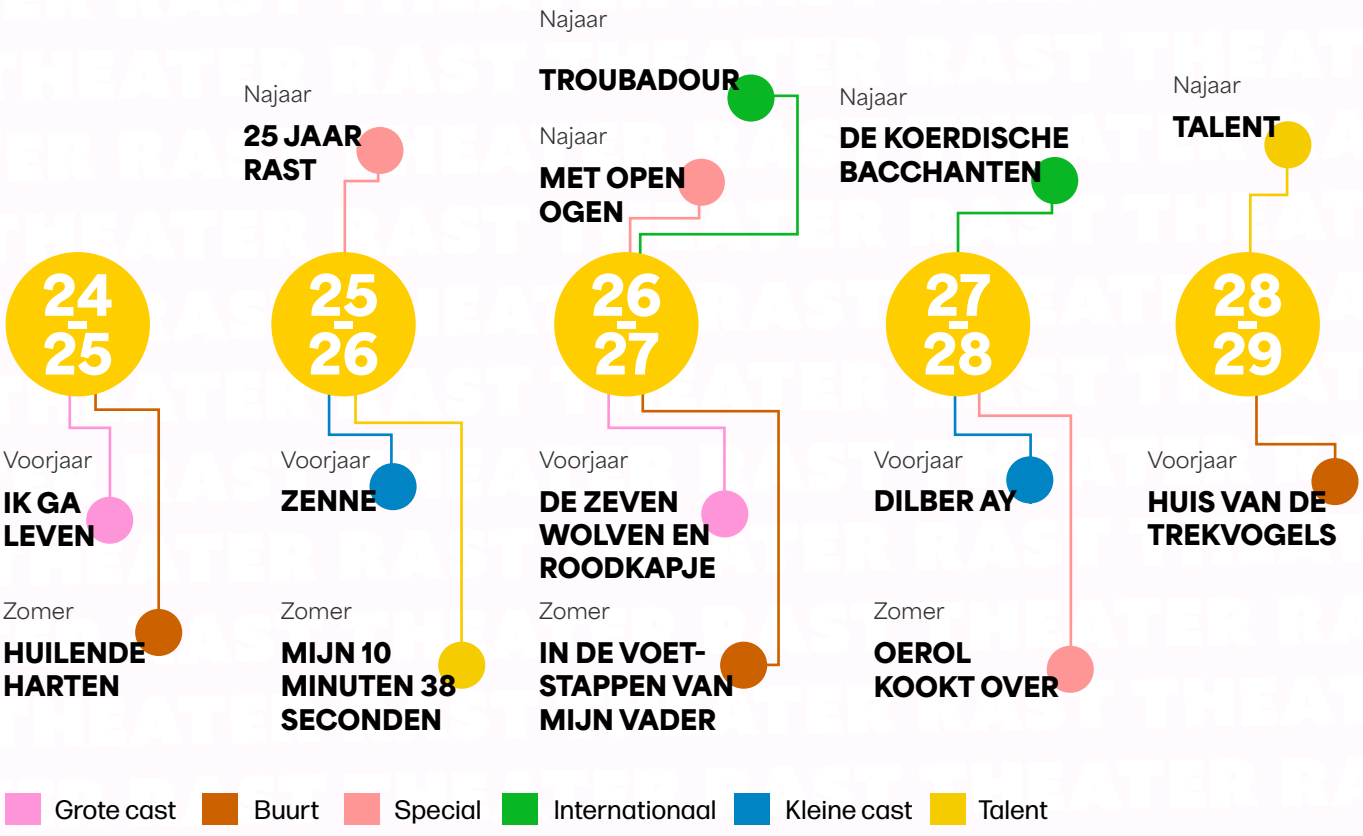
Voor de nieuwe maker van 2027 / 2028 hanteren we de volgende algemene selectiecriteria:

- Aantoonbaar zelfstandig een of meer professionele producties gemaakt
- Zijn of haar werk past binnen de missie van RAST
- Binnen een afgebakend traject moet groeipotentie zijn op artistiek, persoonlijk en ondernemerschapsvlak

Als er gelijk getalenteerde kandidaten zijn gaat de voorkeur naar een twintiger, een vrouw en/of een maker met fysieke beperking. Sidar en Ayşegül denken momenteel aan namen als Nikki Manuputty, Selin Akkulak, Sinem Kavus, Birsu Tamer, Bitha Babazadeh en Agrî Issa. Voor mensen met een beperking achten we vaak een urban talent traject meer passend als startniveau.

ARTISTIEK PLAN

1.1 TIJDLIJN

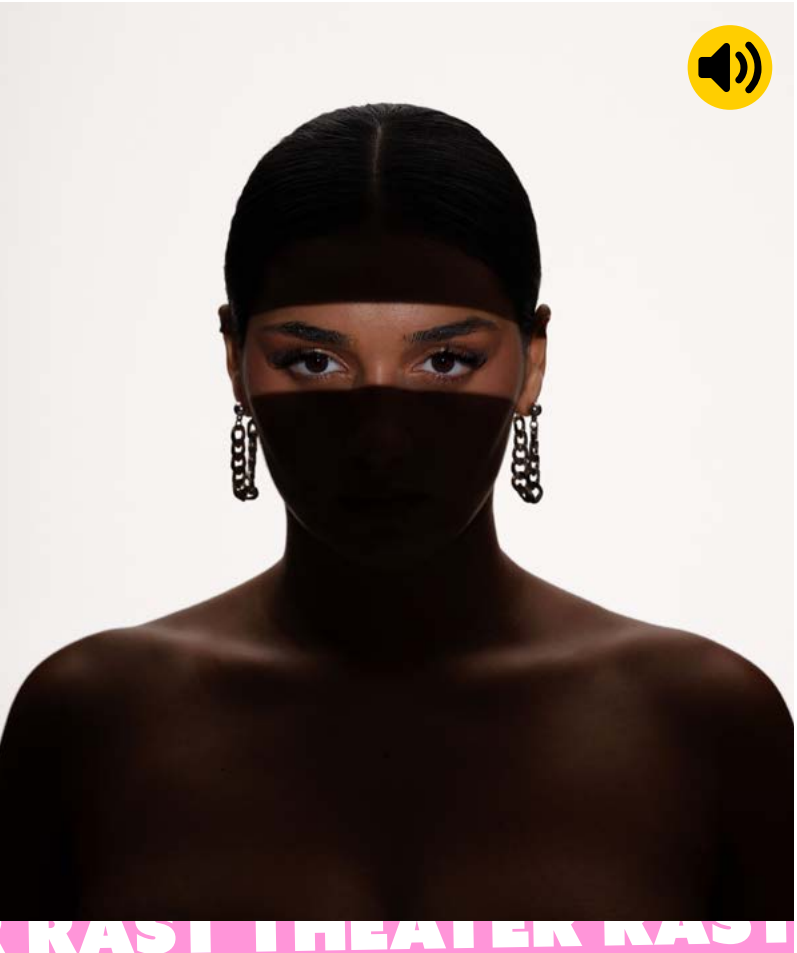

1.2 ŞABAN OL
artistiek leider tot en met 2026

Het menselijk en herkenbaar maken van schijnbare 'ver van je bed' verhalen is een terugkerend kenmerk in het werk van Şaban Ol. Zijn allereerste theaterinspiratoren zijn Vasıf Öngören, Rufus Collins, Eric De Volder en Henk Tjon. Şaban: "Ik wil getuige zijn van mijn tijd. We moeten taboedoorbrekende onderwerpen kiezen, al ligt dat regelmatig politiek of sociaal gevoelig". Hij kiest er bewust voor om eind 2026, anderhalf jaar voor zijn echte pensioenleeftijd, tegelijk met Celil Toksöz afscheid te nemen. Zo kan de nieuwe artistieke leiding begin 2027 met een volledig schone lei beginnen.

1.2.1 IK GA LEVEN
grote zaal – april / mei 2025

Het nieuwe kunstenplan opent met een bewerking van de bestseller *Ik ga leven* van Lale Gül. Dit boek maakte veel los in 2021. In haar autobiografische roman beschrijft zij hoe het is om op te groeien in een zeer streng islamitisch gezin in de Amsterdamse Kolenkitbuurt, vlak naast waar RAST gevestigd is. Voor sommigen las het als een platte afrekening, voor anderen las het als een bevestiging van hun beeld van deze religie. De maatschappelijke impact was enorm, de prijs voor Güls vrijheid torenhoog.
RAST maakte eerder boekbewerkingen van Wees Onzichtbaar van Murat Isik, Bloedbroeders van Sinan Can en EUS van Özcan Akyol. Met De Rode Klauw, Bloedbroeders en de Koerdische Tosca heeft RAST helaas ervaring met producties die kunnen leiden tot online of persoonlijke bedreigingen. Met alle betrokkenen, inclusief de schrijfster, zijn daarom vooraf veiligheidsprocedures en waarborgen afgesproken.

De theaterbewerking komt in handen van Shabnam Baqhiri, die zelf een islamitische achtergrond heeft. Er is door Şaban en Shabnam van tevoren goed gekeken naar hoe dit verhaal theatraal interessant en breed herkenbaar te maken. Ondanks dat Lale Gül stelde dat de ophef haar volkomen verrast heeft, noemt ze haar ouders afstandelijk "verwekkers" en moet ze minimaal maanden in stilte bezig zijn geweest met het schrijven. Dit aspect komt centraal te staan. Terwijl Büsra – zoals het autobiografische hoofdpersonage in het stuk heet – fysiek en mentaal mishandeld wordt, houdt ze zich staande door enerzijds een web van leugens en bedrog te spannen en anderzijds zichzelf vast te bijten in het gegeven dat er op een dag wraak zal komen. Haar wapens zijn haar woorden. En daar heeft ze wél zelf de controle over.

Büsra (gespeeld door Asina Aksoy) ontdekt door middel van haar woorden de kracht van verbeelding en schrijven. Alleen zo kan zij de harde werkelijkheid en onderdrukking van thuis ontvluchten. In het concept van Şaban is het boek niet zomaar afrekening met alles en iedereen om haar heen, maar ook een gevecht met zichzelf.

Verbeelding versus harde werkelijkheid, realiteit versus beleving, traditie versus moderne tijd, gevangenschap versus vrijheid, geslotenheid versus openheid, Charlie Parker versus Tarkan. De voortdurende tegenstellingen zullen in alle elementen van deze voorstelling naar voor komen.

Zo zal er met twee actrices gewerkt worden om de discrepantie tussen haar innerlijke en uiterlijke wereld uit te beelden.

De voorstelling wordt een afwisseling van dialogen, zang, spoken word en poëzie. De actrices worden begeleid door drie muzikanten. De composities zweven tussen Oosterse kwarttoon muziek en West en zullen een combinatie zijn van livemuziek en soundscape.
In het lichtontwerp zullen vorm, intensiteit en kleur de zoektocht tussen die tegenstrijdigheden benadrukken. En eveneens het toneelbeeld van Eric Goossens is gebaseerd op dit principe. Ondanks dat beide actrices zich in één ruimte bevinden is deze opgedeeld in twee totaal verschillende sferen. Aan de ene kant de wereld waarin Büsra moet leven naar de normen van haar familie. De andere sfeer is de buitenwereld waarin Büsra de kans krijgt om haar eigen waarden te ontdekken. Eerst lijken deze twee werelden naast elkaar te bestaan. Maar stilaan verstrengelen ze zich alsmaar meer in het zijn van Büsra. Want elke keus die gemaakt

wordt voor de ene wereld, wordt beperkt door de andere wereld. Er is geen harde scheidslijn. Ze lopen organisch in elkaar over.

Auteur Lale Gül - **Theaterscript** Shabnam Baqhiri - **Regie** Şaban Ol - **Dramaturg** Martine Manten - **Spel** Asina Aksoy, Sam Ghilaine - **Compositie** Selim Doğru - **Muzikanten** Ezgi Elkırmış, Emma Breedveld, Tuğçe Kartal - **Scenografie** Eric Goossens - **Licht** Coen van der Hoeven

Première Internationaal Theater Amsterdam
daarna (reeds geboekte) landelijke tournee, van Heerenveen tot Den Haag, van Spijkenisse tot Utrecht

1.2.2 MIJN TIEN MINUTEN EN 38 SECONDEN
kleine zaal – zomer 2026

Ferhat Kaplan bracht in zijn adolescentiejaren – voornamelijk 's nachts – veel tijd door op straat. Hier ontstond zijn fascinatie voor de nacht en de mensen die je daarin tegenkomt; criminelen, verslaafden en sekswerkers. De kleding en taal die nu populair zijn in de samenleving, waren toen nog een teken van creativiteit en identiteit voor zij die buiten de norm vielen. En ondanks dat het vaak koud was op straat, voelde Ferhat juist vanuit deze mensen warmte en diepe vriendschap. Het feit dat zij buiten de maatschappij geplaatst waren, zorgde namelijk juist voor een sterk gevoel van verbondenheid. Desondanks heeft Ferhat afscheid genomen van dit leven: de nacht is fascinerend maar niet houdbaar. Ondanks al het mooie en de verbondenheid zag hij dat deze wereld, waarin geld, drugs en feesten een grote rol spelen zijn einde zou worden.

Ferhat maakte bij Sadettin K het autobiografische *Kind van het Licht*, in 2024 volgt bij RAST *Bergen Verzetten*. Şaban zal de regie op zich nemen van de laatste voorstelling van dit drieluik. Voor deze voorstelling haalt Ferhat inspiratie uit de Turkse roman *10 minuten 38 seconden in deze vreemde wereld* van Elif Shafak. Dit verhaal begint met de dood van sekswerker Leila Tequila. Haar lichaam bevindt zich in een vuilnisbak. Tijdens het aftakelingsproces blikt Leila terug op haar jeugd, haar nachtelijke vriendschappen en de gebeurtenissen die haar hebben gevormd. In de voorstelling maakt hoofdpersonage Ferhat een fictieve reis naar het vagevuur. Alles begint met de vraag: "Wie zou ik bezoeken in **mijn** laatste 10 minuten en 38 seconden?".

De voorstelling speelt zich – zeer betekenisvol – af in café *Het Vagevuur*. In dit Brabantse café, eigendom van zijn oom Aslan, heeft Ferhat afgesproken met zijn eerste liefde Elise en beste vriend Albert. De drank vloeit rijkelijk en langzaam komen schokkende onthullingen en diepgewortelde geheimen van ieder personage naar boven. Zo leert de toeschouwer van de huwelijksplannen van Ferhat en Elise die abrupt beëindigd werden omdat zij haar werk als sekswerker niet wilde op geven. Elise zou ook zwanger zijn geweest van Ferhat, maar werd door diens oom gedwongen tot een abortus zodat ze haar werk voor hem kon voortzetten. Vervolgens confronteert Ferhat zijn vriend Albert over hoe diens verslaving hun vriendschap verwoest heeft. Maar dan blijkt dat Ferhat's oom Aslan juist weer Albert opnieuw verslaafd maakte, zodat ook hij voor hem zou blijven werken. De sfeer wordt als maar grimmiger en er ontstaan hevige discussies.
Hoewel Ferhat aanvankelijk zijn oom wilde bedanken voor alle steun en hem excuses wilde aanbieden voor zijn afwezigheid bij diens begrafenis, ontdekt hij dat de persoon die hij beschouwde als een vaderlijke figuur de duistere kracht zelf blijkt te zijn. Licht en geluid benadrukken deze gruwelijke gewaarwording: de warme kleuren van café *Het Vagevuur* veranderen in een kille omgeving met obscure soundscapes.

Regie Şaban Ol – **Tekst** Bodil Sezen Matheeuwsen & Ferhat Kaplan - **Spel** Ferhat Kaplan (overige spelers NTB) - **Vormgever** Leila El Alaoui - **Soundscape** Naaz Mohammad - **Licht** Rodrigo Ribeiro

1.3 CELIL TOKSÖZ
artistiek leider tot en met 2026

Voor zijn laatste twee producties als artistiek leider van Theater RAST wil Celil Toksöz nog een laatste keer de verhalen brengen van zij die enkel in de schaduw gevierd worden en symbool staan voor pijnpunten in de maatschappij. Ondanks dat dit verhalen en ervaringen zijn die hem persoonlijk gevormd hebben en die afkomstig zijn uit zijn jeugd zullen ze nog steeds een breed publiek aanspreken.

De weg naar herkenning komt in Celils werk soms met een uitdaging. Zo is er enige Turks-Nederlandse of Koerdisch-Nederlandse kennis nodig om de urgentie volledig op waarde te kunnen schatten of alle symboliek juist te kunnen interpreteren. Zo zag de toeschouwer bij zijn Koerdisch-talige versie van de opera *Tosca*

een adelaar in het decor. Dat zou je kunnen zien als een tamelijk lelijke beeltenis van een vogel, maar met de juiste kennis zie je het symbool van de Koerdische vrijheidsstrijders in Irak. Dat een gebrek aan deze culturele kennis niet afdoet aan de kracht om binnen te komen bij de toeschouwer beschreef Joyce Roodnat treffend in het NRC:

"Dit is Tosca, maar dan helemaal anders. Deze Tosca is Koerdisch, niet half maar heel. (...) In deze Tosca is voor het westerse publiek geen houvast. De taal is Koerdisch, de vertaling is een mysterieus gedicht geworden. Het orkest is een tienkoppig ensemble, niet in de bak maar op het toneel, waar het de zangers opzweept om dreigend en dreinend te zingen, in verglijdende klanken. De bekende tradities spelen geen rol, Toksöz houdt zich aan ándere tradities, realiseer ik me, en dat het me moeite kost me los te maken. Ik val voor de rol van de vileine Scarpia, voor de zanger met zijn dreigende aanwezigheid en zijn lichte fluwelen stem. Waarom? Omdat hij me doet denken aan Jafar in de film Aladdin. Omdat hij in zijn spel aansluit bij mijn beeld van oosterse mannen. Alleen, zijn handlanger vind ik amateuristisch, met die stramme rug en die pommadesnor. Maar is hij dat? Het komt door mij. Ik kijk beter en zie dat hij geweldig is. Hij zingt alsof hij een bom heeft ingeslikt, zijn strakke rug suggereert een biddende roofvogel die Tosca zal verschalken. Het tafelmes waarmee zij op Scarpia insteekt is hier een rituele dolk. Maar dan: „Stik in je eigen bloed", en haar jammerklacht. 'Vissi d'arte' is onherkenbaar verklankt, maar er sijpelt intens verdriet in en dat gaat over alle windstreken heen. En al die mensen in die hele grote zaal worden weer iets wijzer. Wat dan weer de zin van de schouwburg is."

In zijn slotakkoord wil Toksöz samenwerken met makers die hem dierbaar zijn: jongeren uit generaties na hem in wie hij zich herkent en makers van organisaties die voortkomen uit het verleden van Theater RAST.

1.3.1 ZENNE

middenzaal – januari / februari 2026 – coproductie met DEGASTEN

Zenne begint met een fictieve voorstelling binnenin het stuk. Hierin ziet het publiek een vader-zoongesprek tussen de overleden Musa en zijn vader. Musa is een homoseksuele jongen die zijn dorp is ontvlucht en inmiddels 's nachts als buikdanser (Zenne in het Turks) optreedt in dansclubs in Istanbul. In het gesprek confronteert hij zijn vader met de gevolgen van diens conservatieve denkbeelden. Als zijn dorp ontdekt dat Musa 's nachts optreedt als Zenne reist een delegatie naar de hoofdstad om hem te vermoorden.

Op het moment dat dit op het toneel staat te gebeuren, ontstaat er oproer in de zaal. Vijf mensen (acteurs van DEGASTEN, onbekend voor het publiek) willen de zaal verlaten vanwege het ongemak en de voorspelbaarheid van de voorstelling. Regisseur Toksöz roept hen terug, het zaallicht gaat aan. Toksöz opent het gesprek door zijn beweegreden achter dit verhaal te delen: zijn vroegere buurjongen werd daadwerkelijk door familieleden vermoord, puur om het vermoeden van homoseksualiteit. Dit maakt indruk op de vijf publieksleden, en het gesprek over de urgentie van het vechten voor LHBTI+-rechten in Nederland zet zich voort. Uiteindelijk blijkt dat elk van deze vijf een andere motivatie had om de zaal te verlaten. De een voelt een conflict met diens eigen gevoelens en de ander voelt zich gevangen tussen zijn eigen idealen en die van zijn conservatievere ouders.

Ook de rest van de zaal is van belang. Toksöz's doel is dat uiteindelijk de gehele zaal meedenkt over de behaalde LHBTI+-rechten, hier in Nederland: hoe goed is het eigenlijk geregeld hier? Stellen we het soms beter voor dan het is? Staat de situatie in Turkije wel zo ver van de Nederlandse denkbeelden af als we pretenderen?

Deze discussie vraagt om een goede representatie van de maatschappij in de zaal. Naast het overwegend homogeen publiek van de reguliere theaters, zal er worden ingezet op het uitnodigen van specifieke doelgroepen, zoals verschillende biculturele verenigingen en scholen. Anderzijds wordt er extra context voorzien door een nagesprek en een begeleidend educatieprogramma bij de uitgenodigde verenigingen en scholen. Door steeds een andere samenstelling in de zaal te hebben, krijgen verschillende ervaringen en invalshoeken een plek in dit debat. De voorstelling volgt de kaders van een script, maar elke avond is er een nieuwe veranderlijke, spannende, respectvol gemodereerde, open discussie.

Regie Celil Toksöz - **Spel** Ergun Şimşek als vader, Rutkay Özpinar als Zenne, Celil Toksöz, spelersgroep van DEGASTEN (o.m. Danilo Nisi) – **makers** DEGASTEN Nilay Ceber, Sem Jonkers - **Vormgever** Eliane Smit – **Muziek** Selim Dogru - **Licht** Coen van der Hoeven

1.3.2 TROUBADOUR

internationaal – kleine culturele centra - najaar 2026

Met *Troubadour* wil regisseur Celil nog éénmaal zijn verboden moedertaal eren – één van de redenen voor zijn vlucht naar Nederland in 1986. In de voorstelling wil een troubadour het tragische verhaal van de bekende zangeres Ayse San brengen. Net zoals andere artiesten bracht het gebruik van de Koerdische taal haar in een benaderde positie in Turkije en daarnaast keerde haar familie zich van haar af doordat ze in het openbaar zong. Ze besloot daarop haar geboortedorp achter zich te laten en trok naar het buitenland. Voor haar vertrek

breekt ze 101 walnoten en verstopt er briefjes in waarop staat: “Ayse San leeft en ze zal zingen”. Ze lijmt de noten weer dicht met meelpap en bestempelt ze met bloed. Deze rood geworden walnoten groeiden uiteindelijk uit tot een symbool. Een symbool voor de kracht om te herrijzen en tot bloei te komen onder een vijandig gesternte.

Voor deze voorstelling neemt de aan DasArts verbonden Sipan Sezgin, zelf een Koerdisch dengbej (troubadour), zo’n walnoot mee naar Nederland. Hij kan – net als Ayse San – zijn verhaal niet kwijt in zijn moederland, dus brengt hij zijn verboden verhaal en taal mee naar hier. Het publiek volgt Sipan die, samen met zangeres Hediye Kalkan, audities houdt voor de band voor deze concertante voorstelling over Ayse San. Echter, zelfs in 2026 ondervinden de auditanten vanwege hun Koerdische achtergrond nog steeds moeilijkheden. Sommige muzikanten mogen niet reizen, anderen worden zelfs gearresteerd en elk van hen wordt gesaboteerd door onzichtbare overheidshandelingen. Daarop beslissen Sezgin en Kalkan een live videoverbinding met hen op te zetten, zodat ze alsnog hun muziek kunnen laten horen. Gedurende de voorstelling proberen ze tevergeefs samen alle belemmeringen te overkomen, maar viert het Koerdisch hoogtij; niet in de schaduw, maar in de spotlight op het toneel. Want al hebben ze geen eigen land om in te wonen, in de taal kunnen zij dat wel.

Het is voor deze voorstelling van belang dat deze voor een groot deel in het Koerdisch wordt opgevoerd. Het uitvoeren van de voorstelling in een ‘verboden taal’ is een gemeenschappelijke drijfveer van Toksöz, Sezgin en Kalkan: zij hebben dit nooit kunnen doen, net als Ayse San zelf. Hiermee wordt de Koerdische taal zelf een van de belangrijkste dramaturgische speerpunten. Daarbij is het belangrijk dat het niet enkel gaat om strijd: de Koerdische liederen kenmerken zich juist door de vrolijke, hoopvolle en alledaagse onderwerpen, waarbij juist niet over strijd wordt gezongen. Om toch de verbinding te maken met het Nederlandse en internationale publiek zal er boventiteling te zien zijn naar het Nederlands en Engels. Dit heeft twee emancipatoire bijvangsten: allereerst kan er een breder publiek worden bereikt. Daarnaast refereert het gebruik van de boventiteling naar het Nederlands en Engels op een speelse manier naar het bezoek aan de ‘hoge kunst’ opera. Met deze voorstelling wordt de Koerdische zang hiernaast geplaatst, in plaats van dat het enkel via gesmokkelde cassettebandjes in het privédomein kan worden afgespeeld.

De voorstelling zal toeren langs culturele centra en Koerdische verenigingen door Nederland, België, Duitsland en Turkije.

Regie Celil Toksöz - **Spel** Sipan Sezgin – **Zang** Hediye Kalkan – **Video** Job van Aken

1.4 AYŞEGÜL KARACA

artistiek leider vanaf 2027

Ayşegül Karaca ontwikkelde zich de voorbije jaren tot een zelfstandige, jonge, feministische theatermaakster en actrice. Zowel op artistiek als op persoonlijk vlak kroop ze alsmaar meer op de barricaden op. Zelf groeide ze op als migrantendochter in Schiedam. Haar jeugd werd gekenmerkt door armoede, huiselijk geweld en een visuele beperking waardoor ze maar 20% zicht heeft. Ondanks dit alles wil ze nooit als ‘zielig’ of als ‘die gehandicapte’ gezien worden, niet in het dagelijks leven, en niet in het theater. Soms ging dat zo ver dat ze zelfs op rijles ging.

Met voldoende humor en begeleid door muziek met Oosterse, Westerse en spoken word invloeden brengt ze haar verhaal – en dat van mensen met soortgelijke uitdagingen of ervaringen – zonder dat het ‘zielige mensen theater’ wordt. In De Telegraaf beschreef ze het zo: “Ik hoop dat mensen door mijn persoonlijke verhaal meer kracht en moed krijgen om iets van hun leven te maken.”

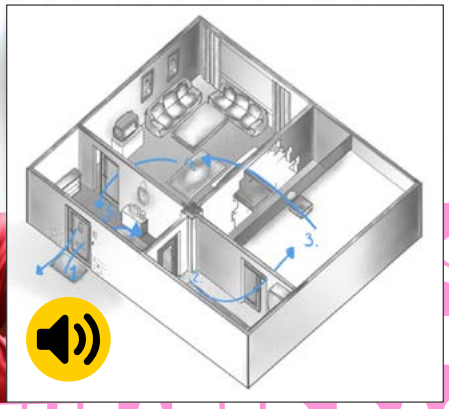
1.4.1 MET OPEN OGEN

specials - theatrale installatie – najaar 2026

Ondanks haar theatersuccessen, merkt Aysegül dat ze op het podium steeds 0-1 achterstaat. Iedereen in de zaal kan zien, terwijl zij zelf niet kan inschatten hoe haar handgebaren of houding overkomen of hoe deze visueel strategisch ingezet kunnen worden. Dat moet nu anders, besloot Ayşegül. Zo ontstond het idee om een theatrale installatie te ontwikkelen waarin ze haar andere veel sterker ontwikkelde zintuigen naar de voorgrond brengt. In de theatrale installatie *Met Open Ogen* is het de bezoeker die zich een weg moet banen in hoe de wereld voor Ayşegül werkt. 1-0 voor Ayşegül.

De uitvoering komt in handen van theatervormgevers en gamedesigners Daan Simons en Rohan van de Laak van Blewscreen. De installatie bestaat uit vier kamers die samen het appartement vormen waar Ayşegül is opgegroeid. De bezoekers krijgen voor binnenkomst een bril op waarmee ze exact zien zoals zij ziet: maar 20%. Vervolgens beweegt de bezoeker zich door de ruimtes waar het verhaal van Ayşegül’s jeugd zich

afspeelt, al weet de toeschouwer dat vooraf niet.

De installatie is gebaseerd op uitgebreid vooronderzoek. Eind 2022 werkten we bij Podium Mozaïek in Amsterdam met MuZIEum, het Nijmeegse museum voor mensen met een visuele beperking. Naast het dramaturgische aspect werd samen gekeken naar het artistiek inzetten van de zintuigen die bij Ayşegül sterker ontwikkeld zijn, zoals gehoor, tast, reuk. Vervolgens werden de schetsen gemaakt voor de looproute, werd de dramaturgie van de verschillende ruimtes uitgewerkt, werden de benodigde effecten technisch uitgeprobeerd en werd een proefinstallatie met tape en hulpstukken op vrijwel ware grootte uitgezet. In deze onderzoekssetting werden proefbrillen uitgetest.

De bezoeker volgt een vooraf bepaalde tocht door vier compartimenten. De eerste ruimte betreft een halletje van een galerijflat in Schiedam. Uit de radio klinkt Turkse muziek. Er ligt een hoogpolig Midden-Oosters tapijt, je ruikt Turkse thee en bezoekers worden verzocht hun schoenen in een rekje te plaatsen.

De tweede ruimte is de keuken. Deze oogt groter dan normaal: de bezoeker bezoekt deze ruimte vanuit het perspectief van de 8-jarige Ayşegül. De sfeer is gemoedelijk, huiselijk. De vloer voelt wat plakkerig, op het vuur staat een stoofgerecht zachtjes te pruttelen, en uit de woonkamer komt het geluid van een televisie. Dan klinkt vanaf de voordeur het omdraaien van een sleutel in het slot. Dit is het motorisch moment. Het is de vader die thuiskomt. De sfeer slaat meteen om. De bezoeker hoort vanuit de woonkamer een conflict op gedempte toon in het Turks. Daarop vergeet de moeder het stoofgerecht waarmee ze bezig was. Het brandt aan, er komt rook, de brandmelder begint te loeien.

In de volgende ruimte bevindt de bezoeker zich onder het bed van Ayşegül. Wanneer de ruzie in de woonkamer uitmondt in fysiek geweld, vlucht Ayşegül naar haar kamer. In het echt zocht ze dan haar toevlucht in het zingen, in de installatie zal de bezoeker meegenomen worden naar een fantasiewereld door middel van projecties van de ruimtewereld, van rustgevende bloemenvelden en rondvliegende vogels. Maar met flarden komt de rauwe, agressieve werkelijkheid van de kamer daarnaast deze idyllische wereld weer binnen. Tot het moment dat de ruzie in de woonkamer volledig escaleert en de tussenmuur die de twee kamers scheidt omvalt.

In deze laatste ruimte ziet de bezoeker het silhouet van de toegetakelde moeder. De vader heeft het huis alweer verlaten. De dreiging is dus nooit echt te zien maar wel steeds heel hard aanwezig en duidelijk te voelen. Hiermee neemt Ayşegül de bezoeker helemaal mee in haar beleving: hoe is het om in omgeving van geweld op te groeien wanneer je de gezichten van de mensen om je heen niet kan lezen en je de daad nooit ziet aankomen. En dan verschijnt Ayşegül plots op de jaren 90 TV: ze staat voor de voordeur van haar echte woning in Schiedam en vertelt dat dit een dag uit haar leven was.

Zware thematieken, maar Ayşegül haar doel is niet om te choqueren of medelijden te wekken. Het gaat om het creëren van bewustzijn en wederzijds begrip, het strijden voor inclusiviteit en het geven van een gezicht aan slachtoffers van huiselijk geweld. Ayşegül hoopt de ander bewust te maken hoe je de wereld ervaart als je zicht je ten dele ontnomen is. Door de visuele handicap als middel te gebruiken en niet als onderwerp, zal dit dichter bij de werkelijkheid voelen. En als ervaringsdeskundige van huiselijk geweld hoopt ze een voorbeeld te zijn voor lotgenoten.

Concept Ayşegül Karaca - **Ontwikkeling en bouw installatie** Blewscreen Tilburg – **Dramaturgisch advies** Noufri Bachdim, Sara van Nes – **Soundscape** Jeroen Sleyfer

1.4.2 DILBER AY

kleine zaal – eerste kwartaal 2028

Een voorstelling over fysiek misbruik en de impact op menselijke gevoelens

De tweede voorstelling van Ayşegül gaat over het tragische levensverhaal van zangeres Dilber Ay. Haar echte leeftijd is onduidelijk, omdat haar geboortedag niet geregistreerd werd. Dilber begon met zingen als overlevingsmechanisme tegen het brute geweld om haar heen. Haar eigen vader sloeg haar, en rond haar 13e werd ze uitgehuwelijkt (lees: verkocht) aan een gewelddadige, veel oudere man, die haar bruut verkrachtte met haar ouders nog in de aangrenzende ruimte. Nog voor haar huwelijk was ze gescout in het dorp door een talentenjacht van de Turkse zender TRT. Haar uitnodiging om deel te nemen werd echter verstopt. Ze zong al die tijd vooral voor zichzelf en tegen haar kinderen. Na drie ongelukkige huwelijken vlucht ze met haar drie kinderen naar Ankara, waar ze doorbreekt en haar liederen te horen zijn op de radio. Ze wordt alsmaar bekender en tourt zelfs in het buitenland. Tot een fan haar kleedkamer binnendringt in Duitsland en handtastelijk wordt. Dilber steekt hem neer nu haar lichamelijke integriteit voor de zoveelste keer wordt aangetast. De spreekwoordelijke druppel die de emmer doet overlopen. Ze belandt voor een tijd in de gevangenis. Wanneer ze vrijkomt, reist ze terug naar Turkije om eindelijk af te rekenen met haar eigen ouders.

Ayşegül ziet raakvlakken met haar eigen leven. Haar moeder heeft een ongewenst huwelijk vol misbruik meegemaakt. En dat leidt tot wezenlijke vragen als: Wat doet het met een moeder als je karaktertrekken van je misbruiker terugziet in het kind waar je onvoorwaardelijk van houdt? En vice versa, wat doet het met een dochter als je weet dat je niet uit een daad van liefde bent geboren?

Ayşegül maakt dit project samen met de muzikant Emre Varlik die aan Codarts studeerde en die net als zij een visuele beperking heeft.

Regie Leopold Witte - **Spel en zang** Ayşegül Karaca - **Spel en baglama** Emre Varlik – **Muziek** Jeroen Sleyfer – **Liedteksten** Jeremy Baker

1.4.3 DE KOERDISCHE BACCHANTEN

internationaal – laatste kwartaal 2027 – koerdisch/ engelstalig – coproductie met Seda

Met dit project willen wij na 2026 de lijn verderzetten die Celil Toksöz bij RAST heeft ingezet. De *Koerdische Bacchanten* wordt een internationale samenwerking tussen vier Koerdische vrouwen uit verschillende oosterse landen en met Nederlandse inbreng van Ayşegül. Hun gemeenschappelijke deler? Waar ze ook vandaan komen of zijn ter wereld, ze ervaren overal eenzelfde onderdrukking en uitsluiting. Ze wonen in hun land, ze gebruiken hun eigen taal, maar ze zijn nergens veilig thuis. Toch zal onderdrukking niet het centrale verhaal zijn. In een hedendaagse bewerking van Euripides zetten ze vijf strijdende vrouw neer, in al hun kwetsbaarheid maar vooral in hun strijdbaarheid. Dé Koerdische vrouw staat er vooral om bekend om de Stérke Vrouw te zijn. Neem ISIS die nooit bang was, maar wel voor de Koerdische vrouwenlegers in de bergen.

Regie en spel Berfin Emektar (Diyarbakir – Turkije) – **Spel** Rojava'da Bera Hesen (Syrië), Haybat Desqi Haji (Irak), Trifa Kerimi (Iran), Ayşegül Karaca (Nederland)

1.5 SIDAR TOKSÖZ

artistiek leider vanaf 2027

Sidar Toksöz is een artistieke veelvraat. Noem hem makend acteur, of acterend maker. Het maken en het acteren zijn bij hem niet los van elkaar te krijgen. Bij *God is een moeder* (Oostpool) stond hij op het toneel en leverde hij veel eigen materiaal. En bij *GRACE* was het Sidar die suggereerde om de voorstelling voor Over het IJ meer stads te maken door het gebruik van scooters en een auto. Met Emmanuel Ohene Boafo en Sinan Eroglu maakte hij de film *Nog een keer.* Als acteur speelde hij de afgelopen jaren bij Oostpool, RAST, Toneelschuur Producties, Toneelmakerij en Sadettin K. Hij behoort sinds 2021 tot het vast ensemble van

Klokhuis. In 2023 speelde hij in de Netflix original *Happy ending*. Dichten doet hij ook. De rode draad in al zijn werk is dat het toegankelijk moet zijn voor iedereen. Zo is zijn poëzie geen spoken word en rijmen de woorden zeker niet altijd. Het zijn eigenlijk korte scènes die persoonlijk en herkenbaar zijn, zoals bijvoorbeeld in zijn werk over de recente aardbeving in Turkije voor een benefietavond.

1.5.1 DE ZEVEN WOLVEN EN ROODKAPJE

grote zaal – september / oktober 2027

Een volwassen crossover tussen Roodkapje en La Haine
We kennen allemaal het verhaal van Roodkapje. Maar wat gebeurde er eigenlijk daarna? Wat niemand weet is dat de bevrijding van Roodkapje het startsein was van de eeuwige jacht op de wolf!

De Zeven Wolven en Roodkapje begint met de begrafenis van de zevende wolf. We zien een wolvenroedel rond zijn graf. Er is de stille, de bemiddelaar, de agressor, de leider, de lantaarndrager en het buitenbeentje. Het pact besluit dat met dit zoveelste slachtoffer van het jagersgeweld een grens is bereikt. De bron van dit conflict moet voor eens en altijd worden aangepakt. En waar begon dit geweld? Inderdaad, bij die verdomde Roodkapje.

Wat volgt is een mars richting de verblijfplaats van Roodkapje. Tijdens de lange trektocht worden vrolijke en nostalgische liederen gezongen om het gevoel van samenhorigheid te vertolken, maar ook om de tijd te doen verstrijken. Zorgeloos zijn ze echter niet: gedurende de tocht worden ze meermaals aangevallen door jagers. Bij elke wolf die sterft, wordt door de overgeblevenen een lied gezongen in de taal van oorsprong van het slachtoffer. De acteurs zullen zelf livemuziek maken, met de instrumenten die ze meedragen in hun rugzak. Percussie vormt de basisklank, als vertolking van hun wandeltocht, hun strijd en hun groeiende gevoel van strijdlust en haat. Overige melodieën worden uitgevoerd door de saz, de skratjie, de djembe en de davul. Vooral de melodische hoge klanken van de saz zullen ingezet worden om de

weemoed en rouw te vertolken. Een van de zaken die de cast zeker wil meenemen uit hun Jong RAST tijd is de 'clapping' uit I don't care, een voorstelling waar ze toen allemaal samen in speelden.

Het is in 2027 vijftien jaar geleden dat Sidar Toksöz begon met acteren bij Jong RAST – nu DEGASTEN. Als eerste voorstelling wil hij met een groep acteurs van toen een nieuwe productie maken. Het plan om dit te doen ligt er bij hen al een paar jaar. En nu de mogelijkheid zich voordoet slaan Emmanuel Ohene Boafo, Fjodor Jozefzoon, Leandro Ceder, Denzel Goudmijn, Alkan Çöklü en Sidar zelf de handen ineen. Sidar: "We weten dat we sowieso onze verschillende roots meenemen, maar we willen daar geen expliciete voorstelling over maken. We ontkennen onze Turkse, Ghanese, Surinaamse, Koerdische achtergrond niet, maar het is als een gegeven aanwezig. Net zoals wij er gewoon zijn, we gaan onze plek niet meer bevechten." In de voorstelling is dit real life woolfpack eveneens geen normale wolvenroedel. Elke wolf komt uit een ander gebied. Daarom is het zo'n hecht pack. Iedere wolf heeft zijn kennis uit zijn gebied met zich mee genomen en zal nooit vergeten waar hij vandaan is gekomen.

Met deze voorstelling willen ze een universele en menselijke boodschap kwijt. Je moet altijd de andere kant van het verhaal aanhoren. In welke omstandigheid ook, hoe extreem de verhoudingen door conflicten ook zijn verziekt. Liever agree to disagree dan een totale oorlog. Door gehoor te geven aan de ervaring van de ander, kun je empathie ontwikkelen. Daarom is het tijd om in een wereld vol Roodkapjes ook het verhaal van de wolven te vertellen, het verhaal van een roedel die zich niet langer wil verschuilen.

Regie Naomi Velissariou - **Tekst** Vera Morina en Momo Samwel – **Licht** Varja Klosse - **Spel** Alkan Çöklü, Denzel Goudmijn, Emmanuel Ohene Boafo, Fjodor Jozefzoon, Leandro Ceder, Sidar Toksöz

1.5.2 OEROL KOOKT OVER

specials – locatieproductie Oerol – juni 2028

In de zomer van 2028 start Sidar een theatrale kookrubriek op Oerol. Het wordt een kookprogramma met stellingen over de actualiteit: Jerry Springer meets Jamie Oliver. Er zullen verschillende acteurs aansluiten bij de kookworkshops. De op Instagram populaire Colombiaanse kok Davíd Esteban is host en bedenker van de recepten. Er zal zoveel mogelijk gewerkt worden met producten van het eiland, terwijl de recepten uit de landen komen waar de acteurs vandaan komen. Volop publieksparticipatie op zowel discussie- als culinair vlak.

Maker Sidar Toksöz – **Host** Davíd Esteban - **Roulerend 3 spelers** uit de groep van Alkan Çöklü, Denzel Goudmijn, Emmanuel Ohene Boafo, Fjodor Jozefzoon, Leandro Ceder, Sidar Toksöz. Later in zomer 2028 komt er een versie HET BOS KOOKT OVER in het Boslab Theaterfestival.

1.6 COMMUNITY

"LEVEN ALS EEN BOOM ZO ALLEEN EN ONAFHANKELIJK
EN ZOALS BOS BROEDERLIJK
DAT IS ONZE HUNKERING
DAT IS ONS VERLANGEN"
- Nazim Hikmet

In het kunstenplan 2025-2028 gaan we in gradaties een figuurlijk web spinnen van connecties tussen Amsterdammers. We beginnen met *Huilende harten* dat zich richt op het gebouw van Podium Mozaïek. *In de voetstappen van mijn vader* focust op Amsterdam West, met ook makers en gemeenschappen van aangrenzende stadsdelen. *Het huis van de trekvogels* gaat weer een ring verder en haalt verhalen op uit de hele hoofdstad.

1.6.1 IN DE VOETSTAPPEN VAN MIJN VADER

buurt – najaar 2026 / voorjaar 2027 – coproductie met Touki Delphine en Volksoperahuis

Meral Polat is een Nederlandse actrice, theatermaakster en zangeres van Turks-Koerdische komaf. Ze groeide op in Zaandam Poelenburg en Amsterdam West. Voor RAST gaat ze op theatrale wijze de verbinding met de buurt intensiveren. Haar ervaring van bij Zina's wijksafari's, die ze co-creëerde, zal hier zeer waardevol voor zijn.

In de voetstappen van mijn vader wordt een theatrale tocht door Bos en Lommer waarin de toeschouwers vanuit Podium Mozaïek worden meegenomen naar plekken in de buurt. Theatermakers zullen samen met bewoners optredens verzorgen. Merals persoonlijke herinneringen vormen de leidraad, maar uiteindelijk gaat het over een wijk in transitie waarin ze op theatrale wijze een web van buurtgenoten creëert die elkaar ondersteunen waar nodig.

Meral: "Bos en Lommer is mijn buurt. Mijn vader, een Koerdische ondernemer, kwam er als migrant, en nam mij vaak mee. Sinds 1996 heb ik het zien veranderen. Van pubermeisje naar jonge vrouw, naar volwassen vrouw, en nu 40, ben ik meegegroeid met de buurt. Ik heb overal herinneringen aan mijn overleden vader. In een restaurant waar we aten, in het park waar we wandelden, bij het zien van die ene buurman waar we altijd een praatje gingen maken, bij de bakker die hij het lekkerste vond. En in het bejaardentehuis, waar ik nog steeds af en toe langs loop. Soms zit ik voor zijn huis, met een koffie, en kijk ik naar zijn raam waardoor ik tijdens de coronatijd veel met hem praatte. Ik wil langs de voetstappen van mijn vader onze herinneringen en onze band ophalen en de betekenis achterhalen die de buurt had voor ons. Ik wil het publiek tonen hoe we daar geleefd hebben en langs al die plekken gaan die ik zo heb zien veranderen, de constructies, de verbouwingen, de markt en de herinneringen aan mijn vrienden die kwamen en gingen. Maar vooral mijn band met mijn vader en de liefde voor de buurt wil ik doorgeven, zelfs als die wijk zijn blauwdruk dreigt kwijt te raken door de verandering.

Wat laat je dan achter? Ik ben weliswaar het lijntje waarmee je de voorstelling ingaat, door te tonen wat ik ervaren heb, hoe de buurt verandert en wat me opvalt. Maar uiteindelijk gaat het om de zoektocht naar tools en competenties die allemaal in deze buurt vervat zitten en waar je elkaar mee kunt helpen. Ik zou het zo mooi vinden om - en misschien bestaat het al in het klein, maar ik zou het groter willen maken - een netwerk te creëren waarin je als bewoner van Bos en Lommer jezelf gezien en gesteund voelt en dat je weet bij wie je moet aankloppen als je dat even nodig hebt. Het gaat om die verbondenheid, tussen de bewoners onderling en tussen de creatievelingen. Daarom heb ik Touki Delphine vanuit Sloterdijk gevraagd als één van de makers en die andere podiumburen het Volksoperahuis, die weliswaar uit het centrum komen, maar hier in de Vlugt samen met RAST Chicken Haalhaal maakten. Daarnaast ben ik in gesprek met het Amsterdams Andalusisch Orkest uit de Kolenkitbuurt. Zo hoop ik dat niet alleen de bewoners maar ook de makers een sterker supportnetwerk gaan vormen."

De eerste fase van het project vindt plaats in najaar 2026 en bestaat uit local outreach waarin direct contact gezocht wordt met maatschappelijke organisaties in de buurt. Denk aan Elance, de empoweringsorganisatie voor jonge vrouwen, LeBelle, de theaterwerkplaats voor mensen met een verstandelijke beperking en het verzorgingstehuis van de vader van Meral De Boeg. Vervolgens zullen met regelmaat werksessies georganiseerd worden met makers en bewoners. Uiteindelijk zal er door vijf verschillende makers en vijf verschillende maatschappelijke partners op vijf verschillende locaties een scène gemaakt worden die refereert aan een periode in het levenspad van Meral en haar vader. Ook de persoonlijke verhalen van de bewoners zelf krijgen er een plek. Touki Delphine wil een installatie maken, genaamd Bolo Reflector, bestaande uit spiegels en transistorradio's waarbij de input wordt gebruikt van muziek makende buurtbewoners. De route langs deze locaties zal in voorjaar 2027 gedurende 10 opeenvolgende dagen gewandeld worden. Kaartverkoop, start en eind zijn bij Podium Mozaïek te Amsterdam.

Concept en spel Meral Polat - **betrokken makers**: Bo Koek, Rik Elstgeest, John van Oostrum & Chris Doyle van Touki Delphine, Sara van Nes namens Volksoperahuis, Babisko en is in gesprek met Amsterdams Andalusisch Orkest

1.6.2 HUILENDE HARTEN

buurt – 2025– Celil Toksöz en Selim Dogru

Huilende harten is het laatste buurtproject op de 'oude' manier. Het begint met interviews met buurtbewoners om levensverhalen op te halen. Centraal staat de vraag: Hoe had hun leven er anders uit kunnen zien als ze ergens een andere afslag hadden genomen. Bijvoorbeeld het hartverscheurende familieverhaal van de Armeense klerenmaker Harut en het tragische levensverhaal van de Turkse fietsenmaker Murat. En het verhaal van een Amsterdamse uit het bejaardentehuis op de Hoofdweg, die zangeres had willen worden maar eindigde als marktkoopvrouw in de Jordaan. *Huilende harten* wordt gemaakt met het koor reART, waarvan de helft van de leden in West woont. Zij begeleiden en bezingen de levensloop van deze mensen.

1.6.3 HET HUIS VAN DE TREKVOGELS

buurt – 2027/2028 – Sidar Toksöz

"I GET KNOCKED DOWN, BUT I GET UP AGAIN, YOU'RE NOT EVER GONNA KEEP ME DOWN"
Chumbawamba

Met dit project wil Sidar een gezicht en een melodie geven aan de onderdrukte volkeren in Amsterdam. In Amsterdam leven vele onderdrukte en niet-onderdrukte volkeren naast elkaar. Door de achtergrond en de verhalen van de ander in de kijker te zetten willen we de mensen meer op de hoogte brengen van elkaars verhaal, meer begrip te creëren en te aanvaarden dat je het dan nog steeds oneens kan zijn met elkaar.

Wij gaan op zoek naar inwoners met een persoonlijk verzets- en/of vluchtverhaal. Hun persoonlijke levensverhaal zal met storytelling op theatrale wijze vertaald worden. Aan het eind zingt desbetreffende bewoner een verzetslied in de taal uit het land van herkomst, met een uitleg over de keuze van dat lied. Dit geheel wordt opgenomen. Dit proces wordt elke twee maanden herhaald, waarbij steeds een andere bevolkingsgroep centraal staat. Om zoveel mogelijk de inclusiviteit te waarborgen van dit project zullen we mensen met een fysieke beperking betrekken in de co-creatie (denk aan Visioschool Amsterdam-West, Mytylschool Drostenburg), want ook in deze doelgroep zijn Amsterdammers uit onderdrukte volkeren te vinden. Het resultaat zal uiteindelijk bestaan uit twee versies: een live versie voor Amsterdamse wijktheaters en een onlineversie waarmee we hopen een eerste bouwsteen te zetten voor een informatieve database over onderdrukte volkeren in onze samenleving.

2. PUBLIEKSFUNCTIE

2.1 PUBLICITEIT EN MARKETING

2.1.1 MERKSTRATEGIE

Bij RAST zijn de Nederlands-Turkse genen geen beperkende factor. Ze bepalen zeker mee keuze, vorm en inhoud, maar het streven is altijd dat elke voorstelling voor elk mogelijke bezoeker in de zaal toegankelijk is. Het gaat over het humane aspect, over menselijke conflicten, herkenbare teleurstellingen, liefdes, en uitdagingen in het leven die universeel zijn. Wij bevragen ons publiek op hun wereldbeeld, zowel esthetisch, mentaal als in de onderbuik. Wij stimuleren uitwisseling in de samenleving en een kritische, maar open blik tussen mensen onderling.

2.1.2 PUBLIEKSDOELGROEPEN

PRIMAIRE DOELGROEPEN

REGULIERE VOLWASSEN THEATERBEZOEKER

Vanuit hun interesse voor de kunstdisciplines wereldtheater, repertoirestukken of nieuw oorspronkelijk toneel en muziektheater worden zij aangesproken via werk dat de samenleving verbreedt. Dit zijn o.a. studenten uit het hoger (kunstvak)onderwijs.

NIEUWS EN POLITIEK

Begaan met het onderwerp en bereid om zich in te lezen in achtergrondinformatie. Dit zijn lezers van kranten en opiniebladen, volgers van actualiteitenrubrieken en dagelijkse talkshows op radio en televisie, bezoekers van online nieuws-, verdiepings- en discussiefora.

MENSEN MET EEN BEPERKING

Op zoek naar thema's en betrokkenen waarin zij zichzelf vertegenwoordigd zien en kunnen herkennen.

TURKSE EN KOERDISCHE GEMEENSCHAP

Nederlanders met een biculturele achtergrond, een betrokken en trouwe groep die vooral zal aanhaken op de bron van dit aanbod dat nauwelijks beschikbaar is op de podia.

DOELGROEPEN VANAF 2027

DERDE-CULTUUR-KINDEREN EN JONGVOLWASSENEN (GENERATIE Y / BEGIN Z)

met een biculturele achtergrond, Sidar spreekt hen aan jonge verbinder met zijn biculturele achtergrond.

PUBLIEK GEÏNTERESSEERD IN LEREN OVER DIVERSITEIT EN INCLUSIE, ZONDER DAT ZE ZELF TOT EEN CULTURELE MINDERHEID BEHOREN OF EEN BEPERKING HEBBEN.

Omdat zowel Ayşegül als Sidar allebei met hun voorstellingen een artistiek leiderschap willen demonstreren waarbij ze niet praten maar doén. Tegenwoordig is er een hele groep relatief jonge randstadbewoners die hier op aan gaan.

SECUNDAIRE DOELGROEPEN

BUURTBEWONERS

RAST bouwt aan een intensieve relatie met bewoners in het stadsdeel waarin zij huist. In het nieuwe kunstenplan wordt dit geïntensiveerd en verbonden aan omringende stadsdelen.

STAKEHOLDERS

Kunstenaars en programmeurs die de artistieke uitwisseling en dialoog willen aangaan. Subsidiegevers, politici, belangengroeperingen en ondernemers.

RELATIES VAN PARTNERS.

Door meerdere partners met elkaar te verbinden krijg je een opeenstapeling netwerken: van nationale en internationale podia, van coproducenten, van verenigingen, van onze eigen achterban. Zo ontstaat kruisbestuiving tussen verschillende publieksgroepen en wordt er gebouwd aan nieuw publiek.

PROJECTSPECIFIEKE TOESCHOUWERS.

Denk daarbij aan lezers van de Parool-columns van Lale Gül en thematisch geïnteresseerden in de frictie tussen radicale islam en persoonlijke vrijheid bij Ik ga leven, aan mensen met een visuele beperking of betrokkenen bij huiselijk geweld in de installatie van Ayşegül Karaca en aan jongeren met een biculturele achtergrond die net als Ferhat Kaplan opgroeiden op straat en in hem een rolmodel zien.

2.1.3 AANPAK

In haar marketing staat (ver)binding centraal voor RAST. In de basis vertaalt zich dit in activatie, peer2peer communicatie, vrije publiciteit en stimuleren van herhaalbezoek. We benaderen onze eigen publieksgroepen met grote regelmaat via verschillende kanalen en middelen, zowel online als offline. Het enthousiasmeren doen we met een multistep flow benadering zodat potentieel publiek op verschillende momenten de campagnes tegenkomen. Daarnaast zet RAST in op een nauwe samenwerking met de theaters waar we geprogrammeerd staan. Zo passen we onze marketingcampagne steeds aan aan de publieksgroepen, waarbij we per locatie de thematiek en de unique selling points op de juiste manier invliegen. Door de warme band die RAST heeft met zowel de landelijke als de regionale pers wordt er in kranten, magazines en op televisie regelmatig aandacht besteed aan onze makers en voorstellingen. Recensenten bezoeken zeer regelmatig onze premières.

2.1.4 KANALEN

We betrekken onze volgers graag bij het maakproces van onze voorstellingen, van eerste lezing tot en met de repetities en montagedagen, van kostuumfittings tot première, met de daaropvolgende recensies en publieksreacties. We zetten in op de volgende social media platforms:

- gericht op de jongere bezoeker, ingevuld met visueel aantrekkelijke content.
- voor de wat oudere RAST-bezoekers. De huidige artistiek leiders van RAST zijn hier actief op en bereiken zo veel bezoekers met Turkse en Koersdische roots.
- voor interviews, een blik achter de schermen of updates in vlog-format. De links naar deze filmpjes delen we weer op onze andere socials.
- voor de professionals in binnen- en buitenland. De content hier bestaat vooral uit zakelijke updates die voor hen interessant zijn.
- maar incidenteel gebruikt, met name voor internationale, koerdischtalige producties met grote maatschappelijke impact. Een fragment van Tosca werd een kwart miljoen keer bekeken op X.

2.1.5 ONLINE STRATEGIE

- In 2025 bestaat RAST 25 jaar. Hier zal speciale aandacht aan besteed worden door middel van portretten van mensen die de voorbije jaren, op welke manier dan ook, deel uit maakten van RAST. Vaste bezoekers, makers, partners, programmeurs, lichtontwerpers, oude vrienden, samenwerkingspartners en toneelschrijvers: we leggen deze bonte mix van mensen vast en delen hun verhalen. Dit wisselen we af met een serie waarin we terugkijken op de meest spraakmakende, ontroerende, bizarre, moeilijke, mooiste producties van de afgelopen 25 jaar.
- User-Generated Content (UCG): We stimuleren het delen van foto's, video's en ervaringen door ons publiek en reposten deze op onze kanalen.
- Influencermarketing. In het nieuwe kunstenplan gaan we samenwerken met influencers die een groot bereik hebben bij een jong, bicultureel publiek dat momenteel niet vanzelfsprekend het theater bezoekt. Per productie wordt gekeken met welke influencer samengewerkt kan worden, waarbij we streven naar lange termijn commitment. Davíd Esteban die meewerkt aan de Oerol-productie in 2028 is een voorbeeld hiervan.
- Met onze jonge makers zorgen we voor een duidelijke, gezamenlijke online aanwezigheid. We zetten Instagram takeovers op tijdens repetities of voorafgaand aan voorstellingen, en zorgen ervoor dat ze RAST zo veel mogelijk taggen tijdens het proces, en plaatsen deze content vervolgens door op onze stories.
- Voor de theaters die we bezoeken creëren we specifieke online content, bijvoorbeeld een ShoutOut door acteurs voorafgaand aan een voorstelling. Op deze manieren versterken we de samenwerking en vergroten we onze gezamenlijke online aanwezigheid.

2.1.6 MIDDELEN

De reguliere volwassen theaterbezoeker (18-80 jaar) en mensen met interesse in actualiteit en politiek weten we te bereiken via traditionele mediakanalen:

- Vrije publiciteit, door middel van persberichten, voorstellingsfoto's en rechtenvrije interviews verstuurd aan zowel het eigen persbestand van RAST, als de perscontacten van de Nederlandse theaters en gezelschappen
- De nieuwsbrief, met maandelijkse en project specifieke updates. RAST heeft 1.400 abonnees.
- Online banners, adds en korte prerolls. De conversieratio wordt daarbij gemonitord.
- Teasers, trailers en reviews per productie.
- Gedrukte posters en flyers, verspreid in theaters, of op andere plekken waar mensen samenkomen en langs openbare routes.

RAST wil specifiek mensen met een beperking betrekken en doet dit op twee manieren:

- Via kanalen van partners (i.e. Visio, Bartiméus, MuZIEum en van doelgroep gerichte fondsen)
- Doelgroepbladen als OOG

Voor de mensen in de buurt wordt toegevoegd:

- Social outreach. Door de persoonlijke inzet van publiekswerkers maken we verbinding tussen onze voorstellingen en de buurt die we met de reguliere marketingacties niet zomaar bereiken.
- Communityprojecten zorgen voor nieuwe binding met buurtbewoners die vervolgens naar onze voorstellingen komen kijken.

Het bereiken van de Koerdische en Turkse gemeenschap vraagt een **gerichte aanpak**:

- Doelgroepspecifieke internetfora als Gazete Duvar, T24, Diken
- Gespecialiseerde media als Jin TV

Ambassadeurs uit de Koerdische gemeenschap, het Turkse bedrijfsleven en Turkse verenigingen. Het activeren hiervan gebeurt onder meer door Saen Media BV
- Persoonlijke netwerken en mailingbestanden van de Nederlands-Turkse arbeidersvereniging HTIB, het Koerdisch cultuurcentrum Ehmede Xani en vele lokale stichtingen verspreid door het land.
- Turkstalige volgers via specifieke Facebookpagina's en jongeren via Insta en Whatsapp-groepen

2.1.7 SPECIAL 25 JAAR RAST

Op 20 oktober 2025 bestaat RAST 25 jaar. Ter gelegenheid van dit zilveren jubileum wordt in Podium Mozaïek een hele avond programmering voorzien gewijd aan RAST. In de theaterzaal wordt een voorstelling gepresenteerd met een nieuwe verhaallijn waarin muzikale fragmenten uit het gehele repertoire van het gezelschap worden hernomen. Op het podium zullen eveneens de nieuwe artistieke leiders te zien zijn, samen met oude betrokkenen van o.a. DEGASTEN en reART. In de studio's zal een Turks-Koerdisch prentenboek tot leven gebracht worden.

2.1.8 DOELEN EN VERKOOP

In 2025-2028 streeft RAST naar jaarlijks 9.750 bezoekers verdeeld over 65 uitvoeringen.

Jaarlijks brengt RAST een seizoensbrochure uit, gericht op programmeurs van theaters en festivals. Ook is er persoonlijk contact. Wij geloven in de intermenselijke benadering en zien dat terug doordat met een aantal podia een langdurige relatie is gebouwd en grotere theaters ons hebben hervonden. De verkoop is grotendeels in eigen hand en dat pakt tot op zekere hoogte goed uit. Er is structurele herhaalaankoop in de grote steden en in een aantal provinciesteden als Deventer en Enschede. Nieuw in deze aanpak is de samenwerking met George Visser Productions vanaf Ik ga leven. Hiermee willen we verder inzetten op een geografische uitbreiding van de speelbeurten.

2.2 VERDIEPINGSPROGRAMMA'S

RAST ontwikkelt structureel een randprogramma dat de impact van een voorstelling vergroot. We bieden inleidingen, nagesprekken, activiteiten in de foyer, interviews met de spelers, workshops voor studenten etc. Hiermee hopen we de interesse te verhogen, de kaartverkoop te stimuleren en uiteindelijk nog meer binding met het publiek te creëren.
Bij een aantal voorstellingen worden specifieke activiteiten ontwikkeld:
- Bij *Ik ga leven* (2025) wordt samengewerkt met het Hoofdpodium, dat praktische filosofie & creatief denken stimuleert; er wordt een programma ontwikkeld over de frictie tussen radicale religie en persoonlijke vrijheid
- Bij *Zenne* (2026) werken we samen met DEGASTEN en maken we een online game over tolerantie en zorgen we samen voor een nagesprek
- Bij *Oerol kookt over* (2028) verschijnt een dagelijkse vlog in de Oerol Dagkrant (online) met receptuur, maar ook een weerslag van het begeleidende gesprek

Elk seizoen wordt één project uitgelicht waarvoor een lespakket, met lesbrief en workshop, wordt samengesteld. Daarnaast vindt er bij één project publieksonderzoek plaats. Ten slotte zal RAST zich blijvend inzetten voor een gemêleerd en inclusief theaterveld door middel van themaseries, zoals eerder de podcast RAST Exclusief en de vlogserie Stages Places.

Op het gebied van toegankelijkheid zullen er door Ayşegül Karaca Meet & Feels worden georganiseerd. Dit wordt een reeks waarin mensen met een visuele beperking in woord en tast kennis kunnen maken met de voorstelling.

Jaarlijks 2025-2028	Totaal aantal	Bezoekers/ deelnemers	Waarvan Amsterdam* Aantal	Bezoekers/ deelnemers	Waarvan Buitenland ** Aantal	Bezoekers/ deelnemers
Voorstellingen	65	9.750	26	3.900	8	1.600
Buurtgerichte educatieve activiteiten	7	350	7	350	0	0
Andere educatieve activiteiten	5	250	1	50	1	50
Inleidingen / nagesprekken	5	125	2	50	0	0
Overig: Meet & Feel trainingen	6	36	3	18	0	0
Overig: Digitale activiteiten	4	1.500	0	0	0	0

Kortdurende talentonwikkeling <6mnd 1 denk hierbij aan urban talent
Langdurende talentonwikkeling >6mnd 1 denk hierbij aan Nieuwe Maker

*de buurtgerichte activiteiten vinden voornamelijk plaats in Amsterdam West en Nieuw West
** de buitenlandse activiteiten vinden voornamelijk plaats in Turkije, Duitsland en België

2.3 PLAATS IN HET VELD

2.3.1 DE WIJK

RAST is huisgezelschap van Podium Mozaïek, een plek waar iedereen die in de wijk woont welkom is en zichzelf gerepresenteerd ziet. Deze open en inclusieve houding delen we. Waar mogelijk gaan onze producties er in première, al ons werk is er te zien en bij buurtprojecten werken we samen. RAST beschikt over een netwerk aan welzijnsinstellingen waarmee we samenwerken zoals Combiwel, Elance Academy, buurtcentra De Havelaar en De Boeg. Met creatieve makers in de omgeving wordt verbinding gemaakt, zoals met Touki Delphine, Volksoperahuis, LeBelle en Amsterdams Andalusisch Orkest

2.3.2 DE STAD AMSTERDAM

Vanzelfsprekend zijn we verwant aan makers die begonnen zijn bij RAST, zoals DEGASTEN, George Tobal, Eran Ben-Michaël. Met DEGASTEN hebben we het komende kunstenplan een intensiever samenwerkingstraject. Ze maken een scène voor 25 jaar RAST geïnspireerd op de voorstelling “Tolken” van Saban Öl en Erik De Volder. Sidar gaat er workshops geven en we maken een coproductie. RAST heeft overlap met bijvoorbeeld Sadettin K, waar jonge maker Ferhat Kaplan eerder een productie maakte. In het lopende kunstenplan hebben we een samenwerking met een groot deel van de acteurslichting 2019 van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Inhoudelijk voelen wij ons verwant tot andere organisaties die net als wij inclusieve verhalen brengen als ROSE stories, Zina en Raymi Sambo Maakt. Waar specifiek Nederlands-Turkse of Nederlands-Koerdische inbreng gewenst is, weten organisaties ons te vinden – zoals gebeurde bij de productie De Smekelingen in samenwerking met De Balie. ITA en Bostheater zijn presentatiepartners.

2.3.3 HET (INTER)NATIONALE VELD

Ehmede Xani en HTIB, dat zijn de landelijke verenigingen voor Nederlanders van Koerdische respectievelijk Turkse komaf, hebben intentieverklaringen geschreven waarin zij het belang onderstrepen dat RAST voor hen een huis is waar aanbod wordt gemaakt waarin hun achterban herkenning en erkenning vinden. De Nederlandse ambassade Ankara en het Consulaat-Generaal Istanbul schrijven dat ze de theatergroep zien als een waardevolle partner in het bruggen slaan tussen onze twee culturen. Stadstheater Istanbul, Amed Tiyatrosu Diyarbakir en Izmir Internationaal Theaterfestival zijn en blijven samenwerkingspartners. Op nationaal niveau zijn er warme relaties met festivals als Oerol en Over t IJ (op het gebied van presentatie en talentontwikkeling) en met theaters als Theater aan het Spui in Den Haag, Zuidplein in Rotterdam, Deventer Schouwburg en Wilminktheater Enschede. Celil en Saban worden regelmatig gevraagd voor netwerkbijeenkomsten vanwege hun kennis en kunde op het gebied van diversiteit en inclusie. Aysegül is ambassadeur van Bartiméus Fonds voor slechtzienden, werkt mee aan de realisatie van audiodescripties, woont bijeenkomsten bij over toegankelijkheid in het veld en adviseert meerdere culturele instellingen op dit vlak.

3. CODES EN ORGANISATIE

3.1 GOVERNANCE CODE CULTUUR

Theater RAST werkt volgens het bestuur en directie-model van de Governance Code Cultuur. Het bestuur van Stichting RAST vergadert jaarlijks vier keer volgens een vastgestelde beleidscyclus. Daarnaast zijn er regelmatig overleggen gepland tussen penningmeester en zakelijk leider. In het bestuur zijn verschillende competenties verenigd: kennis van de podiumkunsten en cultureel beleid, cultuureducatie, internationalisering, cultureel ondernemerschap, financiën, marketing en culturele diversiteit.

Het bestuur bestaat momenteel uit:

Naam	Functie	Start 1e termijn	Einde 1e termijn	Start 2e termijn	Aftreden
Aylin Özalp	voorzitter	26-3-2021	26-3-2025	nvt	26-3-2025
Maciek Bednarski	penningmeester	26-3-2021	26-3-2025	nvt	26-3-2025
Elly Hajian	secretaris	23-3-2023	23-3-2027	nvt	23-3-2027
Sara van der Kooi	algemeen lid	26-11-2020	26-11-2024	nvt	26-11-2024

In 2024 zal het bestuur uitgebreid worden tot vijf leden. Merlijn Geurts zal toetreden. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het bestuur en de leiding van Stichting RAST zijn duidelijk omschreven. De zakelijk leider en twee artistieke leiders zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de formulering en uitvoering van beleid en de verantwoording daarvan aan het bestuur en de subsidiegevers. De verantwoordelijkheden

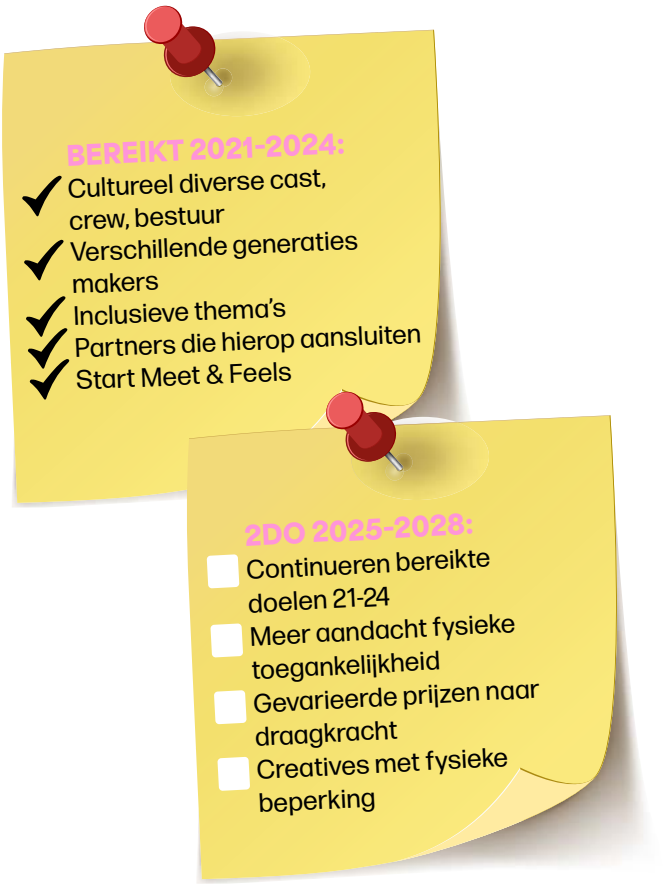
van het bestuur (op afstand) zijn vastgelegd in een bestuursreglement, die van de leiding van RAST in een directiestatuut. De aanbevelingen van cultural governance voor de samenstelling en transparante besluitvorming van een stichtingsbestuur worden gevolgd. De salarissen zitten ruim onder de wettelijke norm topinkomens. De organisatie is niet WNT-plichtig. Theater RAST is lid van de werkgeversorganisatie NAPK; Nederlandse Associatie voor de Podiumkunsten en volgt de CAO Toneel en Dans. Theater RAST heeft de ANBI-status en publiceert haar jaarrekeningen en bestuursverslagen online op www.rast.nl/over-ons/anbi/ Theater RAST houdt zich in alle gevallen aan de toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder de Arbeidsomstandighedenwet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Hoe wij omgaan met gegevensverwerking staat te lezen op www.rast.nl/privacybeleid/

3.2 FAIR PRACTICE CODE

RAST werkt zowel met freelancers als met medewerkers in loondienst. Waar de wettelijke regelgeving dat toestaat wordt ieder de mogelijkheid geboden te kiezen tussen beide verloningsvormen. Medewerkers vallen onder de CAO Toneel en Dans. Onkostenvergoedingen en aansluiting bij pensioenfonds Zorg en Welzijn worden gevolgd. ZZP-tarieven zijn gebaseerd op de inschaling volgens CAO Toneel en Dans, omgerekend naar zzp-tarief door 50% opslag. Of er in de toekomst verder onderscheid gemaakt moet komen tussen zelfstandigen of loondienst wordt in samenspraak met het bestuur bepaald op basis van doorontwikkelende wet- en regelgeving. Het beloningsbeleid staat op de website vermeld onder het kopje ANBI.

Fair Practice betekent volgens ons onder meer dat iedereen op een veilige manier kan werken. Ieders fysieke en mentale welzijn staat heel hoog op de agenda. Als iemand het gevoel heeft dat daaraan voorbij wordt gegaan, dan mag RAST daarop aangesproken worden. Dit kan bij de artistieke leiding of ons aanspreekpunt binnen het bestuur. Indien dit niet voldoende of passend is voor de betrokkene, kan hij of zij terecht bij onze externe vertrouwenspersoon. Wanneer dit niet voldoende blijkt, stimuleren wij om Mores te contacteren. Aan het begin van elk productieproces wordt dit zowel schriftelijk als mondeling duidelijk gecommuniceerd zodat iedere betrokkene op de hoogte is van het protocol.

Fair Practice betekent ook scherpe keuzes maken zodat er voldoende financiële ruimte per artistieke productie is om aan de fair pay – die met de inflatie en CAO-stijging de laatste jaren onder druk kwam te staan – te blijven voldoen. Daarom wordt er per jaar één productie minder gemaakt dan in de periode 2021-2024. Vergelijkende cijfers met 2022/2023 kunnen een tikkeltje uit verhouding lijken, maar dat komt doordat in deze periode elke nieuwe unieke aflevering van de buurtsoap *Chicken Haalhaal* in coproductie met *Volksoperahuis* systeemtechnisch als een nieuwe productie danwel als een afzonderlijke reprise werd geteld.

3.3 CODE DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Diversiteit en Inclusie zit in de vezels van RAST. De culturele diversiteit vertaalt zich niet alleen in het interne team en in de keuzes van cast en creatives maar ook in de interculturele thematieken die bij ons aanwezig zijn op het podium. Daarnaast maakt RAST zich sterk voor generatie-diversiteit door ruimte te geven aan de 'oude' garde (Celil Toksöz en Şaban Ol), de midcareers (Meral Polat), en nieuw opkomend talent (Ayşegül Karaca, Sidar Toksöz en Ferhat Kaplan). Niet alleen op de werkvloer maar eveneens in de zaal zetten we ons in voor diversiteit: we zorgen dat onze voorstellingen prijstoegankelijk zijn voor groepen met verminderde financiële draagkracht.
Deze lijn zal het komende kunstenplan aangehouden worden. Tegelijkertijd zullen we de toegankelijkheid voor mensen met een beperking extra stimuleren. Toekomstig artistiek leidster Ayşegül, binnenkort ook aan de slag als curator toegankelijkheid bij Oerol, zal vanuit haar eigen ervaring een belangrijke rol spelen in de representatie en de activatie van mensen met een visuele beperking. De eerder benoemde Meet & Feels zullen verder uitgezet worden. Sinds *Ik zie, ik zie wat jij niet ziet* in 2020 wordt dit vaak samen aangeboden met haar voorstelling, zoals bij Theater Zuidplein, Theater Kikker en Bellevue. Er is echter meer vraag dan

Ayşegül alleen kan dragen. Daarom wil RAST in 2025 en 2026 een landelijk traject opzetten waarin mensen met visuele beperking getraind worden om deze Meet & Feels zelf te geven. Dit zal opgezet worden in samenwerking met organisaties zoals Komt Het Zien en met steun van het Bartiméus Fonds. Het idee is om deze Meet & Feels vervolgens vanaf 2027 op uitgebreide schaal in theaters aan te bieden, en niet alleen bij onze eigen producties, om zo een bijdrage te leveren aan de toegankelijkheid van het podiumkunstenlandschap.

3.4 PERSONEEL EN PARTNERS

RAST is het best te beschrijven als een gezelschap met een kleine kern dat uitdijt tijdens projecten. Het bestuur stuurt de directie aan, dat is de artistieke en zakelijke leiding. Deze geven op hun beurt leiding aan de creatieve en organisatorische medewerkers. Publiciteitscoördinatitor Miska Aksular leerde het vak bij onder meer het Tropenmuseum en Theaterfestival Karavaan. Ze heeft een groot netwerk onder vrije pers. Naast voor RAST is zij perscoördinator voor Oerol. Productieleider Eva Asselbergh werkte eerder voor Amerpodia en het Amsterdams 4-5 mei comité. Naast RAST produceert zij het Amsterdam Storytelling Festival. Zakelijk leider is sinds 2019 Hans Lebouille, die dat tevens is van Studio Figur. Hij was in het verleden zakelijk leider en mede-oprichter van productiehuis voor poppen- en objecttheater Feikes Huis; daarnaast was hij onder meer zakelijk leider van hiphoporganisatie Solid Ground Movement, podiumkunstenfestival Afrovibes en cultureel ecologische broedplaats Metaal Kathedraal. Ter voorbereiding op hun artistiek leiderschap zullen Sidar en Ayşegül in 2025 en 2026 scholing krijgen om management- en dramaturgische vaardigheden te verdiepen. Vanaf 2025 is er binnen de formatie ruimte gemaakt voor een parttime medewerker toegankelijkheid. Om alle voorgenomen producties te kunnen realiseren met een bescheiden organisatie zijn er strategische samenwerkingsverbanden met enkele sterke spelers in het veld. Voorstellingen worden mede verkocht door George Visser Productions (voorheen Mojo Theater). Touki Delphine, Volksoperahuis en het Andalusisch Orkest participeren in de buurtprojecten. Amed Tiyatrosu en Stadstheater Istanbul ondersteunen de internationale projecten. ITA, Oerol en Amsterdamse Bostheater hebben zich voor langere tijd gecommitteerd als speelplekken. Bij Podium Mozaïek is RAST huisgezelschap.

3.5 RISICOBEHEERSING

De grootste kwetsbaarheid en daarmee financiële risico's voor een kleine organisatie als RAST is logischerwijs de afhankelijkheid van personen. Als er één van de kernleden wegvalt (op het gebied van artistieke of zakelijke leiding), dan is dat meteen merkbaar in de bedrijfsvoering en het prestatieniveau. Dit is in de geschiedenis van RAST al eens voorgekomen bij het overlijden van mede-oprichter en toenmalig zakelijk leider Gert de Boer. Toch zijn hier inmiddels stappen in gemaakt, zo bestaat het artistieke team voor 2025-2028 inmiddels uit vijf personen van verschillende generaties en zijn zakelijke, productionele en publicitaire taken gedocumenteerd en overdraagbaar gemaakt.

RAST wordt in 2021-2024 zowel meerjarig gesubsidieerd door het Amsterdams Fonds voor de Kunst als het Fondspodiumkunsten. Mocht één van beide structurele subsidiestromen wegvallen, dan zullen er verstrekkende ingrepen moeten worden gedaan in de output. Ook zal er op dat moment nog meer capaciteit worden ingezet op aanvullende fondsenwerving. Mochten beide stromen wegvallen, dan ontstaat er een acuut risico voor de bedrijfscontinuïteit. Daarnaast zijn er projectgefinancierde activiteiten, denk aan het traject voor Meet & Feels door visueel beperkten, aan het urban talenttraject, aan internationale inzet, aan de Nieuwe Makersregeling van het Fonds Podiumkunsten. Mocht onder dergelijke activiteiten de financieringsbasis ontbreken, dan zullen ze worden geschrapt en waar mogelijk vervangen door minder kostbare alternatieven.

3.6 FINANCIERINGSMIX

Bij producties maken we bij de prijsstelling altijd een afweging tussen artistieke doelstelling, toegankelijkheid

en draagkracht. Meestal spelen we op basis van partage-garantie, bij een aantal theaters en festivals (zoals Oerol) ontvangen we uitkoopsommen. Bij producties in landen als Turkije zijn recettes naar Nederlandse begrippen te verwaarlozen, dat komt door hyperinflatie van de Turkse lira. In het lopende kunstenplan hebben we meerdere private fondsen weten te werven, waaronder Fonds 21, VSBfonds, Lira Fonds, Fonds ZOZ, BNG, Cultuurfonds, Zabawas. In de komende jaren verwachten wij op projectbasis hier aan te kunnen vragen. We hebben eveneens andere publieke financiers weten aan te boren, zoals Fonds voor Cultuurparticipatie voor urban talent trajecten.

Daar zullen we ons continu voor blijven inzetten. Coproductiebijdragen van partners en detachering van personeel zijn overige inkomstenbronnen. RAST beschikt momenteel over een bescheiden positief eigen vermogen, dat eind 2023 is gestegen. Dit willen we laten aangroeien tot uiteindelijk een niveau van 15 procent van de jaarlijkse structurele subsidie om beter bestand te zijn voor financiële tegenwind. Denk aan tegenvallende kaartverkoop of projectmatige fondsenwerving, maar ook aan uitval door ziekte, bedrijfsongeval, diefstal of overmacht - zoals in de covidtijd het geval was.

4. EEN STIP AAN DE HORIZON

Theater RAST staat na een kwart eeuw aan de vooravond van een belangrijk, nieuw hoofdstuk. Waar het gezelschap lange tijd afhankelijk was van de signatuur van de originele artistiek leiders wordt het nu een bredere instelling voor Nederlandse makers die theaterproducties creëren vanuit hun Turks-Koerdische DNA. De afgelopen jaren is in voorbereiding hierop al volop gewerkt met meerdere makers. In de toekomst hopen wij cultureel diverse verhalen te blijven toevoegen aan de Nederlandse podiumkunstencanon. We stimuleren dat er meer loten aan de boom komen, zoals in het verleden DEGASTEN, George Tobal, Eran Ben-Michaël en Ada Ozdogan, die bij RAST begonnen en inmiddels hun zelfstandige weg zijn ingeslagen. We blijven maatschappelijk schurende onderwerpen aansnijden en openen onze deuren zo toegankelijk mogelijk. We weten dat de samenleving altijd verandert en zullen ons blijven inzetten voor inclusie en verbinding.

theater RAST